

Sygn. akt IV U 218/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Małgorzata Wierzbicka

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2016r. w Siedlcach

na rozprawie

odwołania M. S. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 26 stycznia 2016r., znak: (...)

w sprawie M. S. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o zwrot nienależnie pobranej renty rolniczej

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że M. S. (1) nie jest zobowiązana do zwrotu kwoty 5 630,76 (pięć tysięcy sześćset trzydzieści złotych siedemdziesiąt sześć groszy) tytułem części uzupełniającej renty rolniczej pobranej w okresie do 1 października 2014r. do 30 listopada 2015r.

Sygn. akt: IV U 218/16 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 26 stycznia 2016r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, działając na podstawie art.52 ust.2 w zw. z art.28 ust.6 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w zw. z art.138 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalił, że w okresie od 1 października 2014r. do 30 listopada 2015r. ubezpieczona M. S. (1) pobrała nienależnie 50% części uzupełniającej renty rolniczej i zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu kwoty 5 630,76 złotych tytułem 50% części uzupełniającej renty rolniczej pobranej w w/ w okresie. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że ubezpieczona, która nabyła prawo do renty rolniczej przed 1 maja 2004r. nie ujawniła faktu nabycia przez małżonka prawa do renty w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (decyzja z 26 stycznia 2016r. k.136 akt rentowych).

Odwołanie od w/w decyzji złożyła M. S. (2) wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że nie jest zobowiązana do zwrotu części uzupełniającej renty rolniczej pobranej w okresie od 1 października 2014r. do 30 listopada 2015r. w kwocie 5 630,76 złotych. W uzasadnieniu stanowiska ubezpieczona wskazała, że nie była świadoma, iż pobiera rentę niezgodnie z prawem. Nadto wskazała, że przez ostatnie dwa lata stan jej zdrowia znacznie się pogorszył. Wiosną 2014r. lekarze poinformowali ją bowiem o konieczności przeprowadzenia jak najszybciej operacji wymiany zastawki aortalnej

serca. Po kilkumiesięcznych przygotowaniach – w listopadzie 2014r. przeszła operację serca, po czym nastąpił okres rehabilitacji i rekonwalescencji. Obecnie stan jej zdrowia w dalszym ciągu jest niezadowolający. Dodała, że w dniu 18 lutego 2016r. przekazała całe gospodarstwo rolne następcy. Aktualnie nie posiada żadnego majątku, z którego mogłaby osiągać dochody pozwalające na spłatę należności (odwołanie wraz z załącznikiem w postaci kart informacyjnej z leczenia szpitalnego k.1-2 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.3 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona M. S. (1) była właścicielką gospodarstwa rolnego położonego na terenie gminy W.. Poczynając od 31 marca 1992r. ubezpieczona jest uprawniona do renty rolniczej z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Ustalając wysokość renty ubezpieczonej organ rentowy zawiesił w 50% wypłatę części uzupełniającej renty z powodu niespełnienia przez małżonka ubezpieczonej warunków do nabycia emerytury lub renty. Przyznając ubezpieczonej prawo do renty organ rentowy pouczył ubezpieczoną, że z chwilą nabycia przez małżonka uprawnień do świadczenia emerytalno-rentowego należy niezwłocznie powiadomić o tym fakcie Oddział KRUS (decyzja z 9 czerwca 1993r. o ustaleniu prawa do renty wraz z pouczeniem k.26-27 akt rentowych). Tożsame pouczenia znajdowały w kolejnych decyzjach ustalających wysokość renty ubezpieczonej (decyzje k.86-87, 99-100 akt rentowych).

Mąż ubezpieczonej Z. S. od 1987r. był zatrudniony w (...) Spółce Akcyjnej w S., a następnie okresowo – od 5 maja 2009r. do 30 czerwca 2011r. był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy ustalonej na podstawie przepisów ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (decyzje z 15 czerwca 2009r. i 30 czerwca 2010r. o ustaleniu prawa Z. S. do renty z tytułu niezdolności do pracy w w/w okresie k.63 i 127 akt rentowych Z. S. za wnioskiem z 16 kwietnia 2009r.). Następnie mąż ubezpieczonej był osobą bezrobotną, okresowo uprawnioną do zasiłku dla bezrobotnych. W dniu 7 lipca 2014r. - pozostając osobą bezrobotną Z. S. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z nowym wnioskiem o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Po rozpoznaniu powyższego wniosku, decyzją z 19 sierpnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał Z. S. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 lipca 2014r. do 31 lipca 2017r. (wniosek o rentę z 7 lipca 2014r. i decyzja ZUS O/S. o przyznaniu renty Z. S. k.1 i 21 akt rentowych Z. S. za wnioskiem z 7 lipca 2014r. oraz zaświadczenie PUP z 1 lipca 2014r. k.7 akt rentowych).

Ubezpieczona, mimo pouczenia, nie zawiadomiła organu rentowego o nabyciu przez męża od 1 lipca 2014r. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Uczyniła to dopiero w dniu 27 listopada 2015r. w odpowiedzi na zapytanie organu rentowego (pismo KRUS z 16 listopada 2015r. do ubezpieczonej i oświadczenie ubezpieczonej z 27 listopada 2015r. k.126-126 akt rentowych ubezpieczonej). Po powzięciu powyższej informacji decyzją z 3 grudnia 2015r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zawiesił w 100% wypłatę części uzupełniającej renty rolniczej przysługującej ubezpieczonej (decyzja z 3 grudnia 2015r. k.129 akt rentowych ubezpieczonej), a następnie zaskarżoną decyzją z 26 stycznia 2016r. ustalił, że w okresie od 1 października 2014r. do 30 listopada 2015r. ubezpieczona pobrała nienależnie 50% części uzupełniającej renty rolniczej i zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu pobranej kwoty w wysokości 5 630,76 złotych (decyzja z 26 stycznia 2016r. k.136 akt rentowych ubezpieczonej).

W dniu 16 lutego 2016r. ubezpieczona i jej mąż przekazali - w drodze darowizny - nieruchomości rolne córce A. U. (akt notarialny umowy darowizny z 18 lutego 2016r. k.142-143 akt rentowych ubezpieczonej). Wobec powyższego decyzją z 25 lutego 2016r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wznowił od 1 lutego 2016r. wypłatę na rzecz ubezpieczonej części uzupełniającej renty rolniczej (decyzja z 25 lutego 2016r. k.148-149 akt rentowych ubezpieczonej).

W spornym okresie – od 1 października 2014r. do 30 listopada 2015r. ubezpieczona nie prowadziła działalności rolniczej. Stan taki istniał od co najmniej kilku lat. Ubezpieczona cierpi m.in. na schorzenia kardiologiczne – zawężenie zastawki aortalnej, chorobę wieńcową i nadciśnienie tętnicze oraz schorzenia narządu ruchu, a także bóle i zawroty

głowy. W dniu 6 listopada 2014r. ubezpieczona przeszła w Klinice (...) I Katedry i Kliniki (...) przy ul. (...) w W. zabieg implantacji biologicznej protezy zastawki aortalnej. W okresie przedoperacyjnym, jak i po operacji ubezpieczona nie wykonywała pracy fizycznej, w tym pracy w gospodarstwie rolnym. Nie tylko nie mogła pracować, ale przez pewien okres pozostawała w łóżku i wymagała pomocy drugiej osoby. W okresie tym w gospodarstwie rolnym pracował mąż ubezpieczonej z pomocą ich dzieci (karta informacyjna z leczenia szpitalnego ubezpieczonej w okresie od 5 listopada 2014r. do 13 listopada 2014r. k.2 akt sprawy, dokumentacja medyczna ubezpieczonej - k.85, 87-88-89 akt rentowych, zeznania ubezpieczonej k.11-11v akt sprawy).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. S. (1) okazało się uzasadnione i jako takie podlegało uwzględnieniu.

W ocenie Sądu w okolicznościach sprawy nie można uznać aby ubezpieczona

pobrała nienależnie świadczenie w postaci 50% części uzupełniającej renty rolniczej za okres objęty zaskarżoną decyzją. Zgodnie z art.52 ust.2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zasady zwrotu nienależnie pobranych świadczeń określają przepisy emerytalne. Przez przepisy emerytalne, do których odsyłają uregulowania ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, należy rozumieć przepisy ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

I tak, w myśl art.138 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu, przy czym za nienależnie pobrane świadczenia rozumie się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania,
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Odnosząc powyższe uregulowania do okoliczności sprawy wskazać należy, że brak jest którejkolwiek z w/w przesłanek do uznania, że wypłacona ubezpieczonej część uzupełniająca renty była świadczeniem nienależnie przez nią pobranym. Wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy powołał się na nieobowiązujący już - od 1 stycznia 2013r., ale obowiązujący w dacie ustalenia prawa ubezpieczonej do renty rolniczej i w okresie pobierania renty przepis art.28 ust.6 pkt 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (w brzmieniu obowiązującym do 1 maja 2004r.), zgodnie z którym wypłata części uzupełniającej renty – nie ulega zawieszeniu w całości, jak to przewiduje art.28 ust.3 ustawy w odniesieniu do rencisty, który nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, ale w połowie, jeżeli rencista prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem, który nie ma ustalonego prawa do emerytury albo renty i nie spełnia warunków do uzyskania emerytury rolniczej albo renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy. Z przedstawionych wyżej ustaleń Sądu wynika, że ubezpieczona była pouczona przez organ rentowy o obowiązku zawiadomienia tegoż organu o nabyciu przez małżonka prawa do renty lub emerytury. Niesporne jest również to, że mimo iż Z. S. od 1 lipca 2014r. ma ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy ubezpieczona nie zawiadomiła o tym fakcie organu rentowego. Uczyniła to dopiero w listopadzie 2015r. na zapytanie samego organu rentowego. Okoliczność ta nie oznacza jednak automatycznie, że ubezpieczona nienależnie pobrała część uzupełniająca renty rolniczej. Zawieszenie wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej dotyczy bowiem rencisty, który nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Tymczasem w spornym okresie ubezpieczona nie prowadziła takiej działalności, gdyż nie pozwalał jej na to stan zdrowia, w tym poważne schorzenia kardiologiczne. W tych okolicznościach samo niedopełnienie przez ubezpieczoną obowiązku zawiadomienia organu rentowego o nabyciu przez męża prawa do renty nie dawało podstaw do wydania zaskarżonej decyzji. Niespełniona była bowiem przesłanka uzasadniająca zawieszenie wypłaty części uzupełniającej świadczenia.

Mając na uwadze całokształt powyższych okoliczności Sąd na podstawie art.477¹⁴§2 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.